Söz Sanatları

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. **1–d 2–b 3–a 4–c**
   Teşbih benzetme, teşhis kişileştirme, tezat karşıtlık, nida seslenmedir.

2. **A) "Sesin, bahar yağmuru gibi yumuşaktı"**
   Ses, yumuşaklık yönünden bahar yağmuruna benzetilmiştir.

3. **E) "Rüzgâr bütün gece kapımda ağladı"**
   Ağlamak insana özgü bir davranıştır; rüzgâra yüklenmiştir.

4. **tezat (karşıtlık)**
   Örnek: "Gündüzüm gece oldu sen gideli."

5. **D – Y – D – Y**
   Teşhis insana özgü özellikleri yüklemektir. Hüsnütalilde olay gerçek nedeni dışında güzel bir nedene bağlanır.

6. **1–c 2–d 3–a 4–b**
   Mecazımürsel ad aktarması, telmih hatırlatma, hüsnütalil güzel nedene bağlama, tecahülüarif bilmezden gelmedir.

7. **B) "Ey dağlar, niçin böyle sessizsiniz?"**
   "Ey" ünlemiyle dağlara seslenilmiştir.

8. **D) Salondaki dinleyiciler**
   Salon sözü, benzetme amacı olmadan içindeki insanların yerine kullanılmıştır (mecazımürsel).

9. **Telmih (hatırlatma)**
   Örneğin Kerem ile Aslı ya da Ferhat ile Şirin hikâyelerine gönderme yapılabilir.

10. **Örnek: Annemin elleri, kış sabahlarında yanan bir soba gibi sıcacıktı.**
    Cümlede benzeyen (anne / eller) ve kendisine benzetilen (soba) açıkça bulunmalıdır.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11. **A) "Güneş, senin yüzünü görmeye utandığından bulutlara saklandı"**
    Güneşin bulut arkasında kalması, utanma gibi hayalî ve güzel bir nedene bağlanmıştır.

12 **D) "Yıldız mı kaydı gökten, yoksa gözlerin mi parladı?"**
Söyleyici, parlayanın sevgilinin gözleri olduğunu bildiği hâlde bilmiyormuş gibi davranır; diğer sorular gerçek bilgi sorularıdır.

13 **C) Teşbih (benzetme)**
Gönlün coşkusu, taşan ve çağlayan sulara benzetilmiştir.

14 **D – Y – D – Y**
Tezatta karşıt kavramlar kullanılır; tecahülüarifte bilinen bir gerçek bilmezden gelinir.

15 **1–c 2–e 3–a 4–d 5–b**
Ankara sözü, benzetme amacı olmadan orada bulunan yönetimin yerine kullanılmıştır.

16 **B) "Fuzûlî'yi okumaya doyamıyorum."**
Şairin adı, onun şiirlerinin yerine kullanılmıştır.

17 **Örnek: "Deniz, akşamları kıyıya uzanıp eski türküler mırıldanır."**
Denize insana özgü bir davranış (uzanmak, türkü mırıldanmak) yüklenmelidir.

18 **E) Telmih (hatırlatma)**
Dizede Leyla ile Mecnun hikâyesine ve Mecnun'un Leyla'yı çöllerde aramasına gönderme yapılmıştır.

19 **E) "Bir yanım bahar, bir yanım kış oldu"**
Bahar ile kış karşıt kavramlar olarak bir arada kullanılmıştır.

20 **A) Teşbih ve teşhis**
Lambalar bekçilere benzetilmiş (teşbih), baş eğip beklemek gibi insana özgü davranışlar yüklenmiştir (teşhis).

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **D) Telmih**
"Ey yağmur" nida, ağlayan yağmur ve küsen güneş teşhis, "iki yıldız gibi" teşbih, "yakın–uzak" tezattır; geçmişteki bir olay ya da kişiye gönderme yoktur.

22 **C) I, II ve IV**
Kırlangıçlara haber getirmek, rüzgâra kapı çalıp kaçmak, aya utanmak gibi insana özgü özellikler yüklenmiştir; III. dize gerçek anlamlıdır.

23 **C) "Çiçekler senin geldiğini duyunca sevinçten açtı"**
Çiçeklerin açması sevgilinin gelişine bağlanmış (hüsnütalil), çiçeklere duymak ve sevinmek yüklenmiştir (teşhis).

24 **B) Onlar, doğrudan söylendiğinde sıradanlaşacak bir duyguyu okurun zihninde canlı bir görüntüye dönüştürür.**
Boşluktan sonraki örnek, doğrudan söyleyiş yerine sanatlı söyleyişin kurduğu etkiyi gösterir.

25 **C) "Ey gece, ne diye bu kadar uzunsun, uyumuyor musun sen de?"**
Geceye "ey" ile seslenilmiş (nida) ve ona uyumak gibi insana özgü bir davranış yüklenmiştir (teşhis).

26 **A) "Sabah dokuzda köyün otobüsü kalkar"**
Bu dize gerçek anlamlıdır; diğerlerinde teşhis, nida, teşbih ve tezat vardır.

27 **E) "Kış geldi, ağaçlar yapraklarını döktü" – Teşhis**
Ağaçların yaprak dökmesi doğal bir olaydır; insana özgü bir davranış yüklenmemiştir, dize gerçek anlamlıdır.

28 **Örnek: "Ey hayat, bir elinle verip öbür elinle alırsın!" – Nida: "Ey hayat"; tezat: vermek–almak.**
Dizede bir seslenme ünlemi ve karşıt iki kavram bulunmalıdır.

29 **B) "Bu gül kokusu bahçeden mi geliyor, yoksa senin adın mı anıldı?"**
Söyleyici, kokunun güllerden geldiğini bildiği hâlde sevgilinin adıyla ilişkilendirerek bilmezden gelir; diğerleri gerçek sorulardır.

30 **D) Bir şiirde ne kadar çok söz sanatı kullanılırsa şiir o kadar değerli olur.**
Parçanın son cümlesi aşırı ve zorlama söz sanatlarının şiire zarar verdiğini söyler.